

5.2 Bosperceel Voorbeeld

5.2.1 Wat is het huidige beeld?

Het Bosperceel is een rechthoekig bosperceel van ongeveer 1,5 hectare. Lengte \pm 200 meter, breedte \pm 75 meter. Het perceel ligt aan de rand van een groter bos. De hoofdhoutsoort is eik. Tevens staat er een groep beuken midden in het perceel. Om de tien rijen staat een rij elzen. Aan de noordkant zijn twee of drie rijen struiken aangeplant. Plantafstand bedraagt 1x1 meter. Leeftijd beplanting is \pm 18 jaar. Hoogte van de eiken is \pm 10 meter. Takvrije stamlengte is ongeveer 5,5 meter. De diameter van de stammen op borsthoogte schommelt tussen de 5 en ruim 10 centimeter. Een enkele eik doet het zichtbaar beter dan de overige eiken. Deze eiken hebben een takvrije stamlengte die in de buurt komt van 8 meter. De beuken blijven met een hoogte van \pm 4 meter ver achter. Ze staan te nat. De wijkers (elzen) zijn nooit verwijderd en steken ver boven het eikenbos uit. De eiken in de buurt van de elzen zijn duidelijk scheef gegroeid. De struiken aan de noordkant hebben een hoogte van \pm 4 a 5 meter. Hier en daar hebben zich spontaan berken en wilgen gevestigd. Ook staan er enkele essen en iepen die zich spontaan gevestigd hebben.

Tot nu toe zijn er geen beheersmaatregelen getroffen. Het perceel heeft zich daardoor ontwikkeld tot een stakenbos zonder noemenswaardige dynamiek. Afgezien van de noordkant zijn er geen mantels. Kruidenrijke zomen zijn afwezig. Het perceel heeft een homogeen karakter. Wat betreft biodiversiteit valt er in dit bosperceel niet veel te beleven.

Anno 2012 is er in het bosperceel weinig biodiversiteit en een lage graad van natuurlijkheid. Links eiken rechts elzen.

5.2.2. Wat is het gewenste eindbeeld?

Het eindbeeld dat we voor ogen hebben is een eikenbos met een grote biodiversiteit en een hoge natuurlijkheid. Er wordt gestreefd naar een gevarieerd bos. Er is plaats voor dood hout, een gevarieerde kruidenlaag, een struikenlaag en verschillende loofhoutsoorten van, op termijn, verschillende leeftijdsklassen. Alhoewel houtproductie geen nadrukkelijke prioriteit heeft, wil men toch proberen in beperkte mate kwaliteitshout te produceren.

5.2.3 Wat moet er gedaan worden?

Om een grotere biodiversiteit te bereiken is het van belang het homogeen karakter van het bos te doorbreken. Het meeste effect van mogelijke beheersmaatregelen is te verwachten aan de zuidwestkant en de noordwestkant van het perceel. Daarnaast zullen de eiken in de kern van het bos op termijn gedund moeten worden. Hieronder worden de genoemde drie delen nader toegelicht.

5.2.3.1 Zuidwestkant

Aan de zuidwestkant van het perceel (hier grenst het bos aan het grotere bos) bevindt zich een breed pad en een sloot. Hierdoor is er als het ware sprake van een interne bosrand. Deze bosrand bestaat op dit moment uit een rij elzen met daarachter rijen eiken.

Er is in de huidige situatie geen ruimte voor het ontwikkelen van een mantelbeplanting. Om deze ruimte te creëren zal minimaal de rij elzen voor het grootste deel verwijderd moeten worden. Deze maatregel zorgt voor meer licht in het bos. Om te voorkomen dat de bosrand snel weer dicht groeit met elzen moet het opnieuw uitgroeien van de elzen worden tegen gegaan (opslag afzetten met de bosmaaier).

Naast het verwijderen van de elzen kunnen er in de achterliggende rijen eiken een aantal inhammen gekapt worden. In tegenstelling tot de elzen mogen de eiken wel weer opnieuw uitgroeien. Door deze maatregelen wordt er meer structuur in de bosrand gecreëerd. Tevens zal er meer licht dieper in het perceel vallen. Eens per 5-10 jaar kan er een nieuwe inham gemaakt worden. Hierdoor ontstaat er een zogenaamde zwervende bosrand die uit verschillende leeftijdsklassen zal bestaan. Om een al te rommelige aanblik te voorkomen is het raadzaam het grootste deel van het snoeiafval te verwijderen.

5.2.3.2. Noordwestkant

De noordwestkant van het perceel is tevens de rand van het bos. De struiken die de randbeplanting vormen staan vlak langs het schouw pad. Het betreft twee tot drie rijen struiken met direct daarachter de eikenopstand. De mantel heeft weinig ruimte en de struiken zijn tot nu toe niet gedund. Hierdoor hebben de struiken en dientengevolge de mantel zich niet goed kunnen ontwikkelen.

Voor het ontwikkelen van een succesvolle bosrand zal de strook die beschikbaar is voor de mantel moeten worden verbreed. Een breedte van 7 meter wordt veelal als het absolute minimum beschouwd. Om dit te realiseren zullen een aantal rijen eiken achter de struiken verwijderd moeten worden. Het snoeiafval moet voor 99% worden verwijderd. Al het snoeiafval laten liggen is geen optie omdat dit niet met een hoge graad van natuurlijkheid overeenkomt. Daarnaast wordt de ontwikkeling van een mantel belemmerd door een te grote hoeveelheid snoeiafval. Tevens geeft het een te rommelige aanblik, wat door bezoekers meestal niet wordt gewaardeerd. Een enkele boom kan in zijn geheel blijven liggen.

Naast het verwijderen van een aantal rijen eiken zullen de aanwezige struiken groepsgewijs moeten worden gedund, zodat deze niet meer in sluiting zijn. Door deze maatregelen krijgen de struiken de kans zich beter te ontwikkelen.

Aan de noordwestkant is een smalle mantel. Doordat het pad toegankelijk moet blijven voor het schouwen van de sloot is er geen mogelijkheid tot uitdijen. De mantel zal zich dus richting de kern moeten verplaatsen.

5.2.3.3 Boskern

Zodra het omslagpunt bereikt is zullen de eiken moeten worden gedund. Uitgaande van een verwachte maximale boomhoogte van 20 meter, zal het omslagpunt ongeveer bij 8 meter takvrije stamlengte liggen. De verwachting is dat dit de komende 5 tot 10 jaar bereikt zal worden. Om te zorgen dat de eiken zich goed kunnen ontwikkelen, zullen de elzen die als wijkers zijn aangeplant moeten worden verwijderd. Indien het versnipperen van het snoeiafval een positief financieel resultaat oplevert kan dit overwogen worden. Eventueel kan er voor gekozen worden om, met het oog op diversiteit en natuurlijkheid, de spontaan gevestigde soorten (berk, iep, es en wilg) nu al vrij te zetten.

Voor een overzicht van te nemen beheersmaatregelen zie bijlage II.

BIJLAGE II: Beheersmaatregelen bosperceel Voorbeeld

Maatregelen zuidwestkant

Jaar 1

- Elzen verwijderen. Hier en daar kunnen één of twee elzen blijven staan. Het is belangrijk dat de elzen dicht bij de grond worden afgezet. Dit om het uitlopen van de stobbe zoveel mogelijk te voorkomen. Snoeiafval verwijderen, zodat dit geen obstakel vormt voor toekomstig onderhoud (maaïen stobben).
- Tweetal inhammen kappen in de rijen eiken. Lengte ± 20 tot 30 meter, diepte ± 4 tot 5 rijen. De eerste twee rijen van de inhammen zo dicht mogelijk bij de grond afzetten om uitlopen tegen te gaan. Aan rand het snoeiafval verwijderen, zodat dit geen obstakel vormt voor toekomstig onderhoud (maaïen stobben). Hier en daar kan een aantal bomen in hun geheel blijven liggen.

Jaarlijks:

- Uitlopers van de elzen maaïen met de bosmaaier, tweemaal per groeiseizoen. Deze maatregel herhalen totdat de elzen niet meer uitlopen.
- Uitlopers in de inhammen van de eerste twee rijen van de eiken maaïen met de bosmaaier. Maatregel herhalen tot de eiken niet meer uitlopen.

Eens per 5-10 jaar:

- Eén tot twee nieuwe inhammen creëren, zoals hierboven beschreven.

Maatregelen noordwestkant

Jaar 1:

- Eiken binnen de eerste zeven meter van de bosrand verwijderen. Het snoeiafval moet voor 99% verwijderd worden.
- Struiken groepsgewijs dunnen, zodat deze niet meer in sluiting zijn. Het creëren van een rafelige rand heeft hier de voorkeur.

Jaar 4:

- Indien de struiken opnieuw in sluiting zijn opnieuw dunnen. Het creëren van een rafelige rand heeft hier de voorkeur.

Maatregelen kern:

Jaar 1:

- Verwijderen wijkers (elzen). Hier en daar kunnen één of twee elzen blijven staan. Indien het versnipperen van het snoeiafval een positief financieel resultaat oplevert kan dit overwogen worden.
- Vrijzetten spontaan gevestigde soorten.

Jaar 5-10:

- Zodra de eiken het omslagpunt (8 meter takvrije stamlengte) bereikt hebben, toekomstbomen bepalen en deze vrij zetten middels kap en/of ringen.